

Nr 3

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på kapitalbudgeten för budgetåret 1970/71 inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

KAPITALBUDGETEN

I. Statens affärsverksfonder

G. Domänverket

1. Byggnadsarbeten m. m. vid vissa till sambruksföreningar upplåtna kronoegendomar. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 11, framlagda förslag (punkten I G: 1, s. 165) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten m. m. vid vissa till sambruksföreningar upplåtna kronoegendomar* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 92 000 kr.

2. Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten I G: 2, s. 166) och hemställer

att riksdagen till *Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 4 000 000 kr.

IV. Statens utlåningsfonder

3. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna IV: 1, IV: A, IV: B, s. 167—168) och hemställer

att riksdagen

1. till *Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.,

2. medger, att det för budgetåret 1962/63 anvisade investeringsanslaget till Statens fiskredskapslånefond får under

budgetåret 1970/71 användas för det med anslaget avsedda ändamålet,

3. medger, att det för budgetåret 1958/59 anvisade investeringsanslaget till Skogsväglånefonden under budgetåret 1970/71 får användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

VII. Fonden för förlag till statsverket

4. **Lagring av jordbruksprodukter, Ytterligare lagring av jordbruksprodukter, Särskild lagring av livsmedel.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten VII: A—C, s. 169—170) och hemställer

att riksdagen

1. medger att under budgetåret 1970/71 90 000 000 kr. av det under Fonden för förlag till statsverket för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget Lagring av jordbruksprodukter används för erforderlig säsongmässig lagring av smör och köttvaror,

2. medger, att Svensk spannmålshandel får för handhavande av brödsädsregleringen, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av högst 35 000 000 kr.

5. **Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten VII: D, s. 170) och hemställer

att riksdagen medger att det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö får under budgetåret 1970/71 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

VIII. Fonden för beredskapslagring

6. **Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål.** Kungl. Maj:t har (punkten VIII: 1, s. 170—171) föreslagit riksdagen att a) besluta om inrättande av en jordbruksnämndens delfond under fonden för beredskapslagring, b) till Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål för budgetåret 1970/71 anvisa ett investeringsanslag av 155 000 000 kr., c) bemyndiga Kungl. Maj:t att från Fonden för förlag till statsverket av anslagen Lagring av jordbruksprodukter, Ytterligare lagring av jordbruksprodukter och Särskild lagring av livsmedel till Fonden för beredskapslagring: jordbruksnämndens delfond föra över

116 200 000 kr., d) bemyndiga Kungl. Maj:t att vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av högst 50 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 169 av herr *Eskilsson m. fl.* och II: 198 av herr *Petersson* i Gäddvik *m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte besluta bemyndiga Kungl. Maj:t att vid behov disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av högst 50 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 927 av herr *Axel Kristiansson* och II: 1083 av herr *Hansson* i Skegrie, vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av jordbrukshuvudtiteln för budgetåret 1970/71, kapitalbudgeten, VIII: 1. Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål måtte besluta, att de 50 miljoner kronor, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skall införas under d) som rörlig kredit i riksgäldskontoret allt disponeras vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap, i stället skall anvisas under b) som investeringsanslag, innebärande att investeringsanslaget till Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål för budgetåret 1970/71 skall uppföras med 205 000 000 kronor.

Utskottet. I bilaga 1 till årets statsverksproposition har chefen för finansdepartementet under avsnittet Särskilda frågor föreslagit en budgetteknisk omläggning beträffande finansieringen av den beredskapslagring av olika produkter, som handhas av statens jordbruksnämnd, överstyrelsen för ekonomiskt försvar och Svensk spannmålshandel. Förslaget innebär bl. a. att finansieringen av beredskapslagringen i fortsättningen skall ske över investeringsanslag på en nyinrättad fond för beredskapslagring och att ränta motsvarande statens normalränta skall utgå på det kapital som därvid står till förfogande för anskaffning av beredskapslager.

Kungl. Maj:ts förslag under nu förevarande anslagsrubrik innebär att under den nya fonden för beredskapslagring inrättas en särskild delfond för finansiering av den beredskapslagring som handhas av jordbruksnämnden och Svensk spannmålshandel. Till delfonden bör för nästa budgetår enligt Kungl. Maj:ts förslag anvisas ett investeringsanslag av 155 milj. kr. motsvarande vad som i form av rörlig kredit tidigare ställts till Svensk spannmålshandels disposition för motsvarande ändamål. Dessutom föreslås att till fonden överförs 116,2 milj. kr av medel, som för närvarande finns tillgängliga under fonden för förslag till statsverket. I syfte att förstärka försörjningsberedskapen förordas vidare att Kungl. Maj:t bemyndigas att vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret om högst 50 milj. kr. för beredskapslagring m. m.

I anslutning till sistnämnda förslag har i motionerna I: 169 och II: 198 samt I: 927 och II: 1083 framhållits nödvändigheten av en väsentlig förstärkning av livsmedelsberedskapen. Motionärerna anser att Kungl. Maj:ts förslag i nu förevarande avseende inte motsvarar behovet härvidlag. Sålunda anförs i motionerna I: 169 och II: 198 att det i propositionen föreslagna bemyndigandet är förbundet med sådana restriktioner att det knappast ger Kungl. Maj:t möjlighet att i tid sörja för en ökad beredskapslagring. Enligt motionärernas mening bör därför riksdagsbemyndigandet ges en friare utformning, innebärande att Kungl. Maj:t skulle utan närmare fastställda villkor vid behov kunna använda krediten i fråga. Enligt motionsparet I: 927 och II: 1083 bör den åsyftade förbättringen av livsmedelsberedskapen lämpligen åstadkommas genom att det belopp om 50 milj. kr. som skulle disponeras som rörlig kredit i stället anvisas under förevarande investeringsanslag, vilket således föreslås uppräknat till 205 milj. kr.

Utskottet anser för sin del att ett bemyndigande med den i propositionen föreslagna formuleringen bör ge Kungl. Maj:t tillräcklig handlingsfrihet i nu förevarande sammanhang. Likaså finner utskottet i likhet med Kungl. Maj:t formen med en rörlig kredit vara att föredra framför en direkt anslagsanvisning för ändamålet. Då utskottet inte heller har något att invända mot beräkningen av kreditens storlek föreslår utskottet att Kungl. Maj:ts förslag i nu berörda hänseende godtas av riksdagen.

Då Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt ej heller i övrigt föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet

att riksdagen

1. beslutar om inrättande av en jordbruksnämndens delfond under fonden för beredskapslagring,

2. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 927 och II: 1083, såvitt nu är i fråga, till *Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 155 000 000 kr.,

3. bemyndigar Kungl. Maj:t att från Fonden för förlag till statsverket av anslagen Lagring av jordbruksprodukter, Ytterligare lagring av jordbruksprodukter och Särskild lagring av livsmedel till Fonden för beredskapslagring: jordbruksnämndens delfond föra över 116 200 000 kr.,

4. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 169 och II: 198 samt I: 927 och II: 1083, sistnämnda motioner såvitt i övrigt är i fråga, bemyndigar Kungl. Maj:t att vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av högst 50 000 000 kr.

IX. Diverse kapitalfonder

7. **Jordfonden.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten IX: 1, s. 171—174) och hemställer

att riksdagen till *Jordfonden* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

UPPSKJUTEN FRÅGA

8. **Uppskjuten fråga.** Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under punkten II: 1 Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. framlagda förslag, vilket utskottet här anmäler.

Stockholm den 10 mars 1970

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Lage Svedberg (s)*, Skårman (fp), Hedström (s), Hermansson (cp), Magnusson (s), Augustsson (s), Skagerlund (fp), Svenungsson (m) och Ingvar Andersson (m);

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Johanson i Västermik (s)*, Persson i Skänninge (s), Eliasson i Moholm (m), Lundmark (s), Trana (s)*, Eskilsson i Likenäsa (s)*, Björk i Påarp (s), Persson i Heden (cp) och Berndtsson (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

dock att vid behandlingen av punkten

2 herr Nilsson i Lönsboda (fp) deltagit i stället för herr Berndtsson (fp).

Reservationer

1. vid *punkten 6* (Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål)

a. av herrar *Hermansson* (cp), *Svenungsson* (m), *Ingvar Andersson* (m), *Hansson* i Skegrie (cp), *Eliasson* i Moholm (m) och *Persson* i Heden (ep), som anser

dels att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 4 som börjar med "Utskottet anser" bort ha följande lydelse:

"Utskottet vill i anslutning till det anförda erinra om att riksdagen föregående år vid behandlingen av frågor angående försörjningsberedskapen på livsmedelsområdet fann sig böra godta av Kungl. Maj:t då framlagda förslag om en förhållandevis begränsad medelsanvisning för ändamålet under innevarande budgetår. Bakgrunden härtill var bl. a. att statens jordbruksnämnd efter vissa kompletterande undersökningar väntades presentera ett definitivt förslag till lagringsändamål av mera långsiktig natur i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1970/71. Detta har numera skett och jordbruksnämnden har därvid funnit en medelsökning med närmare 50 milj. kr. erforderlig för att finansiera ett första steg i en långsiktig uppbyggnad av livsmedelsberedskapen. Departementschefen har dock inte varit beredd att nu föreslå någon utökning vad gäller den mera långsiktiga lagerutbyggnaden. De i propositionen framlagda förslagen innebär förutom en omdisponering av tillgängliga medel endast den ändringen att Kungl. Maj:t som nämnts skall ges möjlighet att under vissa villkor disponera en rörlig kredit för beredskapslagring m. m. Utskottet kan i likhet med motionärerna inte finna att Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende motsvarar det föreliggande behovet och det synes ej heller stå i god överensstämmelse med de av 1967 års riksdag antagna riktlinjerna för den fortsatta jordbrukspolitiken. Enligt utskottets mening har jordbruksnämndens utredningar klart utvisat, att en väsentlig förstärkning av livsmedelsberedskapen bör genomföras så snart som möjligt. Utskottet delar härvidlag den i motionerna I: 927 och II: 1083 uttryckta uppfattningen, att detta lämpligen bör medföra, att det belopp av 50 milj. kr. som enligt departementschefens förslag skulle disponeras i form av rörlig kredit i stället anvisas som förstärkning av nu förevarande investeringsanslag. En dylik medelsanvisning skulle också stå i god överensstämmelse med det förslag till budgetteknisk omläggning av finansieringen av beredskapslagringen, som framlagts i bilaga 1 till årets statsverksproposition och som nyligen på förslag av statsutskottet (SU 1970: 20) godtagits av riksdagen.

Då Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt i övrigt ej föränlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet",

dels att utskottets hemställan under 2 och 4 bort ha följande lydelse:

2. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 927 och II: 1083, såvitt nu är i fråga, till *Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 205 000 000 kr.,

4. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 169 och II: 198 ävensom med bifall till motionerna I: 927 och II: 1083, sistnämnda motioner såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört beträffande dispositionen av en rörlig kredit i riksgäldskontoret för beredskapslagring m. m."

b. av herrar *Skårman* (fp), *Skagerlund* (fp) och *Berndtsson* (fp), som anser att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 4, som börjar med "Utskottet anser" bort ha följande lydelse:

"Utskottet vill i anslutning till det anförda erinra om att riksdagen föregående år vid behandlingen av frågor angående försörjningsberedskapen på livsmedelsområdet fann sig böra godta av Kungl. Maj:t då framlagda förslag om en förhållandevis begränsad medelsanvisning för ändamålet under innevarande budgetår. Bakgrunden härtill var bl. a. att statens jordbruksnämnd efter vissa kompletterande undersökningar väntades presentera ett definitivt förslag till lagringsändamål av mera långsiktig natur i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1970/71. Detta har numera skett och jordbruksnämnden har därvid funnit en medelsökning med närmare 50 milj. kr. erforderlig för att finansiera ett första steg i en långsiktig uppbyggnad av livsmedelsberedskapen. Trots att denna beredskap är allvarligt underdimensionerad har departementschefen dock inte varit beredd att nu föreslå någon utökning vad gäller den mera långsiktiga lagerutbyggnaden. De i propositionen framlagda förslagen innebär nämligen förutom en omDispositionering av tillgängliga medel endast den ändringen att Kungl. Maj:t som nämnts skall ges möjlighet att under vissa villkor disponera en rörlig kredit för beredskapslagring m. m. Utskottet kan i likhet med motionärerna inte finna att Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende motsvarar det föreliggande behovet och det synes ej heller stå i god överensstämmelse med de av 1967 års riksdag antagna riktlinjerna för den fortsatta jordbrukspolitiken. Enligt utskottets mening har jordbruksnämndens utredningar klart utvisat, att en väsentlig förstärkning av livsmedelsberedskapen bör genomföras så snart som möjligt under en femårsperiod. Även om Kungl. Maj:t ansett årets budget inte kunna ge utrymme för en direkt ökning av förevarande investeringsanslag med 50 milj. kr., något som utskottet med beklagande ansett sig nödsakat

acceptera, förutsätter utskottet att Kungl. Maj:t — efter kompletterande undersökningar och eventuell om disponering av medel — till nästa års riksdag inkommer med förslag till långsiktig uppbyggnad av livsmedelsberedskapen. Förslag om medelsanvisning för ändamålet bör därvid beräknas för en från fem till fyra år förkortad uppbyggnadsperiod.

Då Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt i övrigt ej föranlett något särskilt uttalande från utskottets sida, hemställer utskottet”,

2. vid *punkten 6* (Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål) av herrar *Skårman* (fp), *Skagerlund* (fp) och *Berndtsson* (fp) som — vid bifall till reservationen 1 b — anser att utskottets hemställan bort innefatta en punkt 5 av följande lydelse:

”5. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande den långsiktiga utbyggnaden av livsmedelsberedskapen.”